

VLEERMUISONDERZOEK

WOUTERPLASSTRAAT 2A

TE ZETTEN

Ecologie

Rapportage vleermuisonderzoek

Wouterplasstraat 2a te Zetten

Opdrachtgever	Woonstichting Valburg Wageningsestraat 45 6671 DB Zetten
Rapportnummer	9745.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	16 juli 2019
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 0314 - 365150 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	C.C. Slemmer, Bsc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. G. Jenniskens
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	3
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	4
5	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	5
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	6

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Woonstichting Valburg opdracht gekregen voor het uitvoeren van een vleermuisonderzoek aan de Wouterplasstraat 2a te Zetten.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw.

Het onderzoek wordt uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de geschiktheidsbeoordeling die Econsultancy in 23 oktober 2018 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd.

Uit de geschiktheidsbeoordeling bleek dat, het gebouw minimaal geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Voor overige jaarrond beschermde soorten zijn functies op voorhand uit te sluiten.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

De onderzoekslocatie ($\pm 392 \text{ m}^2$) ligt aan de Wouterplasstraat 2a, in de kern van Zetten.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 39 F (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 177.253$, $Y = 437.924$. In figuur 1 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving.

De onderzoekslocatie betreft een voormalige basisschool, dat zal worden gesloopt. Op deze locatie zullen vier woningen worden gebouwd. De basisschool is voorzien van een plat dak. Er is geen spouwmuur in het hoofdgebouw aanwezig. Alleen het bijgebouwtje aan de noordzijde is voorzien van een spouwmuur.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** zijn in de periode half mei tot half juli in totaal twee veldbezoeken uitgevoerd. Waarvan één veldbezoek in de avond en één in de ochtend. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakbureau van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functie van zomerverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor de gewone dwergvleermuis effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten.

De functie als kraamverblijfplaats en paar/baltsverblijfplaats is niet onderzocht. De onderzoekslocatie is wegens de zeer matige geschiktheid van de bebouwing niet geschikt als kraamverblijfplaats. Voor een soortgelijke bebouwing in Arnhem die matig geschikt is voor vleermuizen is in overleg met de provincie Gelderland besloten om twee veldbezoeken uit te voeren in de kraamperiode van de gewone dwergvleermuis. Deze onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functie zomerverblijfplaats en goedgekeurd door de provincie Gelderland.

Voor het onderzoek wordt gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestond uit twee veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning

	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	-		-	1x ochtend, 1 x avond*		-		-
tijdstip			-	14 juni & 15 juli 2019				-
datum			-	zomerverblijfplaats				-
functie			-					-

* het veldwerk is door één persoon uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

Tabel II. Omstandigheden aanvullende onderzoeken vleermuizen

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
14 juni 2019	3.15 - 5.17	11,5 °C	windstil, half bewolkt
15 juli 2019	9.50 – 11.50	15 °C	windstil, half bewolkt

4 ONDERZOEKSRÉSULTATEN

Vleermuizen

Het eerste veldbezoek is afgelegd in de vroege ochtend van 14 juni 2019. Gedurende het veldbezoek werden enkele passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De vleermuizen vlogen in willekeurige windrichtingen. Er werd geen vaste vliegrichting vastgesteld. Tevens vertoonde de vleermuizen geen enkele binding met de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Het tweede veldbezoek werd afgelegd in de avond van 15 juli 2019. Er werden geen uitvliegende vleermuizen uit de bebouwing van de onderzoekslocatie waargenomen. Wel werden net naast de onderzoekslocatie beschermde functies aangetroffen. In het woonblok aan de Hessenbergstraat 22-28 werden 5 invliegende gierzwaluwen waargenomen in de inbouwkasten onder de dakgoot. Tevens werd in dit woonblok een uitvliegende laatvlieger en een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis waargenomen.

In figuur 2 zijn de resultaten van de inventarisatie weergegeven.

Figuur 2. Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2019.

5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Gewone dwergvleermuis

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Aangezien er geen beschermde functies aangetroffen zijn in de te slopen bebouwing is er geen sprake van overtreding van een verbodsbepaling in de Wet natuurbescherming. Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk ten aanzien van vleermuizen voorafgaand de voorgenomen ingreep aan de Wouterplasstraat.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Woonstichting Valburg een vleermuisonderzoek uitgevoerd aan de Wouterplasstraat 2a te Zetten.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens het voormalig schoolgebouw te slopen. Hiervoor in de plaats worden vier nieuwbouwwoningen gerealiseerd.

Functie onderzoekslocatie voor vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen in de bebouwing op de onderzoekslocatie. Er zijn geen invliegende of uitvliegende vleermuizen waargenomen gedurende de inventarisatie. Hierdoor kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat er geen beschermde functies voor vleermuizen op de onderzoekslocatie aanwezig zijn.

Conclusie

Aangezien er geen beschermde functies aangetroffen zijn in de te slopen bebouwing is er geen sprake van overtreding van een verbodsbepaling in de Wet natuurbescherming als gevolg van de geplande werkzaamheden. Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk ten aanzien van vleermuizen voorafgaand de voorgenomen ingreep aan de Wouterplasstraat.

Vrijblijvende aanbevelingen

Gezien de geschikte leefomgeving voor vleermuizen en gierzwaluwen rondom de onderzoekslocatie wordt vrijblijvend aanbevolen om in de nieuwbouwwoningen voorzieningen te treffen voor beide soorten. Door het realiseren van inbouwstenen voor gierzwaluwen en vleermuizen kunnen duurzame verblijfplaatsmogelijkheden voor deze soorten worden gerealiseerd. In de Hessenbergstraat ten noorden van de onderzoekslocatie wordt al gebruik gemaakt van de inbouwstenen voor gierzwaluwen en vleermuizen. De kans dat deze soorten gebruik zullen maken van voorzieningen in de nieuw te bouwen woningen is daarom groot omdat er een kolonie op enkele meters afstand aanwezig is. In figuur 3 en 4 is een voorbeeld gegeven van inbouwstenen die aangebracht kunnen worden in de nieuwbouwwoningen.

Figuur 3. Inbouwsteen gierzwaluw (Vivara Pro)

Figuur 4. Inbouwsteen vleermuizen (Vivara Pro)

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

